

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΑΔΕ

Ανεξάρτητη Αρχή
Δημοσίων Εσόδων

**Εγχειρίδιο απαντήσεων
στα συνηθέστερα ερωτήματα
που αφορούν στο τέλος επιτηδεύματος
φυσικών & νομικών προσώπων
και νομικών οντοτήτων**

Ιούνιος 2019

- Σύνταξη Περιεχομένου:

Γενική Διεύθυνση Φορολογικής Διοίκησης (Γ.Δ.Φ.Δ.)
Διεύθυνση Εφαρμογής Άμεσης Φορολογίας (Δ.Ε.Α.Φ.)
Τμήμα Α' – Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων
Τηλ: 210-33.75.317-18
Τμήμα Β' – Φόρου Εισοδήματος Νομικών Προσώπων
Τηλ: 210-33.75.311 έως 312

- Επιμέλεια έκδοσης:

Γενική Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης & Ανθρώπινου Δυναμικού (Γ.Δ.Η.Δ.Α.Δ.)
Διεύθυνση Οργάνωσης (Δ.ΟΡΓ.)
Τμήμα Δ' - Υποθέσεων Πολιτών

Ιστορικό Εκδόσεων		
1 ^η έκδοση	Αρχική	Ιούνιος 2019

Περιεχόμενα

1. Ποιοι είναι υπόχρεοι σε καταβολή ετήσιου τέλους επιτηδεύματος;.....	3
2. Στα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα επιβάλλεται ετήσιο τέλος επιτηδεύματος;	3
3. Πώς βεβαιώνεται το τέλος επιτηδεύματος;.....	4
4. Σε τι ποσό ορίζεται το ετήσιο τέλος επιτηδεύματος του άρθρου 31 του ν. 3986/2011;.....	4
5. Υπάρχει πρόβλεψη για επιβολή τέλους επιτηδεύματος σε διαφορετικό ποσό, για συγκεκριμένες κατηγορίες προσώπων;.....	4
6. Υπάρχουν εξαιρέσεις από την καταβολή του ετήσιου τέλους επιτηδεύματος;	5
7. Επιβάλλεται το τέλος επιτηδεύματος στα γραφεία ή υποκαταστήματα αλλοδαπών ναυτιλιακών εταιρειών, που εγκαθίστανται στην Ελλάδα, βάσει των διατάξεων του άρθρου 25 του ν. 27/1975 (Α' 77);.....	6
8. Με ποιον τρόπο διαπιστώνεται η πλήρωση του πληθυσμιακού κριτηρίου, προκειμένου για την εξαίρεση από το τέλος επιτηδεύματος;.....	6
9. Πώς ορίζεται το υποκατάστημα για τις ανάγκες επιβολής του τέλους επιτηδεύματος;.....	7
10. Ποια είδη εγκαταστάσεων δεν νοούνται ως υποκαταστήματα για την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος;	7
11. Συνιστούν οι εγκαταστάσεις μηχανημάτων και μεταλλικών ιστών των εταιρειών κινητών τηλεπικοινωνιών υποκαταστήματα για σκοπούς επιβολής του τέλους;.....	8
12. Ποια διαδικασία ακολουθείται προκειμένου να μην επιβάλλεται τέλος επιτηδεύματος στις εγκαταστάσεις που δεν νοούνται υποκαταστήματα, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις;.....	9
13. Πώς υπολογίζεται το τέλος επιτηδεύματος σε περίπτωση διακοπής εργασιών της επιχείρησης μέσα στη χρήση;.....	9
14. Τι ισχύει στην περίπτωση εκπρόθεσμης διακοπής εργασιών νομικού προσώπου;.....	9
15. Πότε παραγράφεται το δικαίωμα επιστροφής τέλους επιτηδεύματος οικονομικών ετών 2012 και 2013 σε νομικά πρόσωπα, που έχουν κάνει εκπρόθεσμη διακοπή εργασιών;.....	10
16. Τι ισχύει στις περιπτώσεις εκπρόθεσμης διακοπής δραστηριότητας ατομικής επιχείρησης;.....	10
17. Τι πρόστιμο επιβάλλεται σε περίπτωση μη υποβολής ή εκπρόθεσμης υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος από την οποία δεν προκύπτει υποχρέωση καταβολής φόρου, αλλά μόνο του τέλους επιτηδεύματος;	11
18. Το τέλος επιτηδεύματος εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης;.....	11
19. Πώς υπολογίζεται το τέλος επιτηδεύματος σε περίπτωση μετασχηματισμού επιχειρήσεων;.....	12

1. Ποιοι είναι υπόχρεοι σε καταβολή ετήσιου τέλους επιτηδεύματος;

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 31 του ν. 3986/2011 (Α' 152), υπόχρεοι σε καταβολή ετήσιου τέλους επιτηδεύματος είναι οι επιτηδευματίες (φυσικά και νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες) και ασκούντες ελευθέριο επάγγελμα (οι οποίοι σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4172/2013 - Α' 167 εξομοιώνονται με τους ασκούντες επιχειρηματική δραστηριότητα), εφόσον τηρούν βιβλία Β' ή Γ' κατηγορίας του Κ.Β.Σ. (νυν τήρηση αρχείων με το απλογραφικό ή διπλογραφικό σύστημα). Για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 31 του ν. 3986/2011, οι αγρότες ειδικού καθεστώτος δεν θεωρούνται επιτηδευματίες (σχετ. η αριθ. ΠΟΛ. 1167/2011 Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών).

2. Στα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα επιβάλλεται ετήσιο τέλος επιτηδεύματος;

Το τέλος επιτηδεύματος δεν επιβάλλεται στα νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου), που αποτελούσαν υποκείμενα φόρου με βάση τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 101 του ν. 2238/1994 (Α' 151) ή αποτελούν υποκείμενα φόρου με βάση τις αντίστοιχες διατάξεις της περίπτ. γ' του άρθρου 45 του ν. 4172/2013 (σχετικά είναι τα έγγραφα με αριθ.: α) Δ12Β 1048354 ΕΞ 2014/18.3.2014 του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Φορολογίας Εισοδήματος - Δ12 της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογίας της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών, β) ΔΕΑΦ Β 1102518 ΕΞ 2015/23.7.2015 της Γενικής Γραμματέως Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών και γ) ΔΕΑΦ 1106959 ΕΞ 2018/11.7.2018 - ΑΔΑ: Ω6ΠΠ46ΜΠ3Ζ-Η22 του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε., καθώς και η αριθ. ΠΟΛ.1075/2017 - ΑΔΑ: ΩΗ9ΟΗ-46Η εγκύκλιος του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε.).

Ειδικότερα, στα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα της περίπτ. γ' του άρθρου 45 του ν. 4172/2013 δεν περιλαμβάνονται περιοριστικά μόνο τα σωματεία ή τα ιδρύματα, αλλά μπορεί να περιλαμβάνονται και λοιπά νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες ιδιωτικού δικαίου που αποδεδειγμένα επιδιώκουν μη κερδοσκοπικό σκοπό και με την προϋπόθεση ότι δεν εντάσσονται σε κάποια άλλη κατηγορία προσώπων του άρθρου 45 του ν. 4172/2013 (π.χ. αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία).

Επίσης, τέλος επιτηδεύματος δεν επιβάλλεται στους Οργανισμούς Εγγείων Βελτιώσεων – Ο.Ε.Β. (Τοπικοί Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων – Τ.Ο.Ε.Β. και Γενικοί Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων – Γ.Ο.Ε.Β.) και στις Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης Αποχέτευσης, ως νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (σχετ. η αριθ. ΠΟΛ. 1075/2017 εγκύκλιος και το αριθ. ΔΕΑΦ 1106959 ΕΞ2018/11.7.2018 έγγραφο).

3. Πώς βεβαιώνεται το τέλος επιτηδεύματος;

Για τα φυσικά πρόσωπα, από το οικονομικό έτος 2012 και μετά, το τέλος επιτηδεύματος βεβαιώνεται με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων.

Για τα νομικά πρόσωπα, το οικονομικό έτος 2014 και από το φορολογικό έτος 2014 και επόμενα, το τέλος επιτηδεύματος βεβαιώνεται με τη δήλωση φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων.

4. Σε τι ποσό ορίζεται το ετήσιο τέλος επιτηδεύματος του άρθρου 31 του ν. 3986/2011;

Το τέλος επιτηδεύματος ορίζεται σε:

α) οκτακόσια (800) ευρώ ετησίως, για νομικά πρόσωπα που ασκούν εμπορική επιχείρηση και έχουν την έδρα τους σε τουριστικούς τόπους και σε πόλεις ή χωριά με πληθυσμό έως διακόσιες χιλιάδες (200.000) κατοίκους.

β) χίλια (1.000) ευρώ ετησίως, για νομικά πρόσωπα που ασκούν εμπορική επιχείρηση και έχουν την έδρα τους σε πόλεις με πληθυσμό πάνω από διακόσιες χιλιάδες (200.000) κατοίκους.

γ) εξακόσια πενήντα (650) ευρώ, ετησίως, για ατομικές εμπορικές επιχειρήσεις και ελεύθερους επαγγελματίες.

δ) εξακόσια (600) ευρώ ετησίως, για κάθε υποκατάστημα.

5. Υπάρχει πρόβλεψη για επιβολή τέλους επιτηδεύματος σε διαφορετικό ποσό, για συγκεκριμένες κατηγορίες προσώπων;

Για τα φυσικά πρόσωπα, των οποίων το εισόδημα προέρχεται από ατομική επιχείρηση παροχής υπηρεσιών ή ελευθέριο επάγγελμα (νυν ασκούντες επιχειρηματική δραστηριότητα) και έχουν έγγραφη σύμβαση με μέχρι τρία (3) φυσικά ή/ και νομικά πρόσωπα ή το εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) των ακαθάριστων εσόδων τους προέρχεται από ένα (1) φυσικό ή/ και νομικό πρόσωπο, τα ποσά του τέλους επιτηδεύματος εξακολουθούν να ισχύουν όπως επιβλήθηκαν κατά το οικονομικό έτος 2012, δηλαδή τετρακόσια (400) ευρώ ή

πεντακόσια (500) ευρώ, ανάλογα τον πληθυσμό και τριακόσια (300) ευρώ για κάθε υποκατάστημα.

Για τις αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες της παρ. 4 του άρθρου 2 του ν. 2238/1994 (νυν περίπτ. ε΄ του άρθρου 45 του ν. 4172/2013), το τέλος επιτηδεύματος επιβάλλεται με τα ποσά που είχε επιβληθεί κατά το οικονομικό έτος 2012, ήτοι τετρακόσια (400) ευρώ, πεντακόσια (500) ευρώ, κατά περίπτωση και τριακόσια (300) ευρώ για κάθε υποκατάστημά τους. Επίσης, για τα φορολογικά έτη 2016 και 2017 υπήρχε πρόβλεψη για την επιβολή τέλους επιτηδεύματος σε ποσό 500 ευρώ, ετησίως, για τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις και τους Συνεταιρισμούς εργαζομένων, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 3 του άρθρου 31 του ν. 3986/2011 για τα πέντε (5) έτη από την πρώτη έναρξη εργασιών τους, κατά τα οποία εξαιρούνται από την καταβολή του τέλους επιτηδεύματος (σχετ. το αριθ. ΔΕΑΦ 1136426 ΕΞ2018/17.9.2018 - ΑΔΑ: Ψ6Π046ΜΠ3Ζ-ΥΧΕ έγγραφο του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε.).

6. Υπάρχουν εξαιρέσεις από την καταβολή του ετήσιου τέλους επιτηδεύματος;

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 31 του ν. 3986/2011, από το οικονομικό έτος 2013 και εφεξής, εξαιρούνται από την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος τα πρόσωπα που ασκούν ατομική εμπορική επιχείρηση ή ελευθέριο επάγγελμα (νυν ασκούντες επιχειρηματική δραστηριότητα) και παρουσιάζουν αναπηρία ίση ή μεγαλύτερη του ογδόντα τοις εκατό (80%). Ακόμη, με βάση τις σχετικές διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 31 του ν. 3986/2011, από την καταβολή του τέλους επιτηδεύματος εξαιρούνται οι εμπορικές επιχειρήσεις που ασκούν τη δραστηριότητά τους σε χωριά με πληθυσμό έως πεντακόσιους (500) κατοίκους και σε νησιά κάτω από τρεις χιλιάδες εκατό (3.100) κατοίκους, εκτός αν πρόκειται για τουριστικούς τόπους, όπου δεν εφαρμόζεται η εν λόγω εξαίρεση. Επίσης, εξαιρούνται ατομικές εμπορικές επιχειρήσεις και η ατομική άσκηση ελευθέρου επαγγέλματος, εφόσον δεν έχουν παρέλθει πέντε (5) έτη από την πρώτη έναρξη εργασιών, καθώς και οι περιπτώσεις ατομικών επιχειρήσεων, εφόσον για τον επιτηδεύματία υπολείπονται τρία (3) έτη από το έτος της συνταξιοδότησής του. Ως έτος συνταξιοδότησης νοείται το 65ο έτος της ηλικίας.

Περαιτέρω, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 17 του ν. 4577/2018 (Α' 199), με τις οποίες τροποποιήθηκε το άρθρο 31 του ν. 3986/2011, από το φορολογικό έτος 2018 και μετά εξαιρούνται οι αγρότες – μέλη αγροτικών συνεταιρισμών που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 8 του ν. 4384/2016 (Α' 78), οι αγροτικοί συνεταιρισμοί, οι σχολικοί συνεταιρισμοί του άρθρου 46 του ν. 1566/1985 (Α' 167), οι αναφερόμενοι πιο πάνω Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, καθώς και οι επιχειρήσεις ανεξαρτήτως νομικής μορφής που βρίσκονται σε εκκαθάριση, πτώχευση ή αδράνεια (σχετ. και η αριθ. ΠΟΛ. 1216/2018 - ΑΔΑ: 6ΓΜ546ΜΠ3Ζ-Ζ7Ψ εγκύκλιος του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε. για τους σχολικούς συνεταιρισμούς).

Επίσης, ειδικά για τα φορολογικά έτη 2016 και 2017 οι Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας με τη μορφή Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης ή Συνεταιρισμού Εργαζομένων εξαιρούνταν από το τέλος επιτηδεύματος, εφόσον δεν έχουν παρέλθει πέντε (5) έτη από την πρώτη έναρξη εργασιών τους.

7. Επιβάλλεται το τέλος επιτηδεύματος στα γραφεία ή υποκαταστήματα αλλοδαπών ναυτιλιακών εταιρειών, που εγκαθίστανται στην Ελλάδα, βάσει των διατάξεων του άρθρου 25 του ν. 27/1975 (Α' 77);

Τα εν λόγω γραφεία δεν υπόκεινται στο τέλος επιτηδεύματος του άρθρου 31 του ν. 3986/2011 (σχετ. η αριθ. ΠΟΛ. 1031/2017 - ΑΔΑ:ΤΑΦΟΗ – ΤΛΑ εγκύκλιος του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Εφαρμογής Άμεσης Φορολογίας της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικής Διοίκησης της Α.Α.Δ.Ε., με την οποία κοινοποιήθηκε η αριθ. 324/2016 γνωμοδότηση της Α' Τακτικής Ολομέλειας του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους - Ν.Σ.Κ.).

8. Με ποιον τρόπο διαπιστώνεται η πλήρωση του πληθυσμιακού κριτηρίου, προκειμένου για την εξαίρεση από το τέλος επιτηδεύματος;

Για την εξαίρεση από την καταβολή του τέλους επιτηδεύματος των εμπορικών επιχειρήσεων που ασκούν τη δραστηριότητά τους σε χωριά με πληθυσμό έως πεντακόσιους (500) κατοίκους και νησιά κάτω από τρεις χιλιάδες εκατό (3.100) κατοίκους, εκτός αν πρόκειται για τουριστικούς τόπους, λαμβάνονται υπόψη τα χωριά και νησιά όπως προβλέπονταν πριν από την έναρξη ισχύος του ν. 2539/1997 (Α' 244) για την εφαρμογή του σχεδίου «Καποδίστριας», και τα οποία αποτελούσαν αυτοτελή νομικά πρόσωπα, δηλαδή κοινότητες. Συνεπώς, αν κάποιο χωριό δεν αποτελούσε από μόνο του κοινότητα και άνηκε διοικητικά σε άλλη κοινότητα ή σε κάποιο δήμο, λαμβάνεται υπόψη ο πληθυσμός της κοινότητας (ή αντίστοιχα του δήμου) που υπαγόταν.

Περαιτέρω, για τη διαπίστωση των πληθυσμιακών εξαιρέσεων από την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος και προκειμένου για την εξεύρεση του πραγματικού πληθυσμού της

Ελλάδας, λαμβάνεται υπόψη η τελευταία επίσημη απογραφή μόνιμου πληθυσμού της χώρας, η οποία είναι αυτή της 9ης Μαΐου 2011, όπως κυρώθηκε με την αριθ. 11247/28-12-2012 Απόφαση της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής – ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Β' 3465) και η οποία τροποποιήθηκε με την αριθ. ΓΠ-191/20-3-2014 όμοια Απόφαση της ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Β' 698) - (σχετικές είναι οι αποφάσεις, με αριθ.: α) ΠΟΛ. 1167/2011 – Β' 1835 του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών και β) ΠΟΛ. 1043/2014 – Β' 314 και ΠΟΛ. 1051/2014 – Β' 635 του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών).

Για να τύχουν απαλλαγής οι επιτηδευματίες, πρέπει η επαγγελματική δραστηριότητά τους να ασκείται αποκλειστικά σε χωριά με πληθυσμό έως 500 κατοίκους και νησιά κάτω των 3.100 κατοίκων (σχετ. και η αριθ. ΠΟΛ. 1149/2013 - ΑΔΑ: ΒΕΖΑΗ-ΟΕΘ εγκύκλιος του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών).

9. Πώς ορίζεται το υποκατάστημα για τις ανάγκες επιβολής του τέλους επιτηδεύματος;

Με τις διατάξεις του άρθρου 31 του ν. 3986/2011 δίδεται ο ορισμός του υποκαταστήματος, αποκλειστικά και μόνο για την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος. Συγκεκριμένα, ως υποκατάστημα νοείται κάθε επαγγελματική εγκατάσταση του επιτηδευματία στην ημεδαπή, εκτός της έδρας της επιχείρησης, στην οποία ενεργείται παραγωγική ή συναλλακτική δραστηριότητα.

Επομένως, αν σε επαγγελματική εγκατάσταση που διατηρούν οι επιχειρήσεις δεν ασκείται καμία παραγωγική ή συναλλακτική δραστηριότητα (πώληση προϊόντων, λήψη παραγγελιών), ζήτημα που ως πραγματικό ανάγεται στην αρμοδιότητα της εκάστοτε ελεγκτικής αρχής, τότε δεν υφίσταται για αυτές υποχρέωση καταβολής τέλους επιτηδεύματος.

10. Ποια είδη εγκαταστάσεων δεν νοούνται ως υποκαταστήματα για την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος;

Στις διατάξεις του άρθρου 31 του ν. 3986/2011 ορίζονται ρητά οι περιπτώσεις επαγγελματικών εγκαταστάσεων που δεν λογίζονται ως υποκαταστήματα, προκειμένου για την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος και συγκεκριμένα, οι προσωρινοί εκθεσιακοί χώροι και οι πρόσκαιρες επαγγελματικές εγκαταστάσεις που λειτουργούν μέχρι 30 ημέρες. Το χρονικό

διάστημα των 30 ημερών κρίνεται αυτοτελώς για έκαστη συμμετοχή σε προσωρινούς εκθεσιακούς χώρους.

Επίσης, δεν λογίζονται ως υποκατάστημα επαγγελματικές εγκαταστάσεις που στεγάζονται σε διαφορετικούς ορόφους, συνεχόμενους ή μη, του ίδιου κτιριακού συγκροτήματος. Επισημαίνεται ότι αν στον ίδιο κτιριακό χώρο, αλλά σε διαφορετικούς ορόφους αυτού, λειτουργεί τόσο η έδρα της επιχείρησης όσο και τα τυχόν υποκαταστήματά της, επιβάλλεται μία (1) φορά το τέλος επιτηδεύματος. Σε περίπτωση που η δραστηριότητα της εν λόγω επιχείρησης επεκτείνεται και σε άλλους κτιριακούς χώρους, θα επιβληθεί ξεχωριστό τέλος επιτηδεύματος για το κάθε επιπλέον κτίριο στο οποίο στεγάζονται οι εγκαταστάσεις της.

Επίσης, δεν νοούνται ως υποκατάστημα: α) οι εγκαταστάσεις τουριστικών καταλυμάτων εντός παραδοσιακών κτισμάτων, σύμφωνα με το π.δ. 33/1979 (Α' 10), που λειτουργούν σε ξεχωριστά κτίρια, αλλά με ενιαία άδεια λειτουργίας, η οποία εντάσσεται ως ενιαία εγκατάσταση στην ίδια τουριστική μονάδα, καθώς και β) οι αγροτικές εκμεταλλεύσεις της περίπτ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 3874/2010 (Α' 151), όπως ισχύει, (ήτοι η παραγωγή, αποθήκευση, τυποποίηση, συσκευασία και η εν γένει τοποθέτηση μέχρι και του σταδίου της χονδρικής και λιανικής πώλησης αποκλειστικά των προϊόντων που παράγει η ίδια η αγροτική εκμετάλλευση, καθώς και η πρώτη χωρική ή οικοτεχνική μεταποίησή τους, η θαλάσσια αλιεία, η αλιεία εσωτερικών υδάτων, η σπογγαλιεία, η οστρακαλιεία, η υδατοκαλλιέργεια, ως και η διαχείριση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας έως 100 KW και η λειτουργία αγροτουριστικών μονάδων). Επισημαίνεται ότι για τις ως άνω αγροτικές εκμεταλλεύσεις που δεν θεωρούνται υποκαταστήματα κατά τον νόμο αυτό, επιβάλλεται το τέλος επιτηδεύματος των περιπτώσεων α', β' και γ' της παρ. 1 του άρθρου 31 του ν. 3986/2011, κατά περίπτωση, για την έδρα της επιχείρησης (σχετ. η αριθ. ΠΟΛ. 1156/2017 - ΑΔΑ:Ω09Ο46ΜΠ3Ζ-Ξ44 εγκύκλιος του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε.).

11.Συνιστούν οι εγκαταστάσεις μηχανημάτων και μεταλλικών ιστών των εταιρειών κινητών τηλεπικοινωνιών υποκαταστήματα για σκοπούς επιβολής του τέλους;

Εφόσον οι εγκαταστάσεις μηχανημάτων και μεταλλικών ιστών των εταιρειών κινητών τηλεπικοινωνιών, δηλαδή οι χώροι στους οποίους έχουν εγκατασταθεί κεραίες κινητής τηλεφωνίας, αποτελούν χώρους, στους οποίους δεν διενεργείται καμία συναλλακτική ή παραγωγική δραστηριότητα, δεν αποτελούν υποκαταστήματα επί των οποίων επιβάλλεται το τέλος επιτηδεύματος του άρθρου 31 του ν.3986/2011. Το ως άνω θέμα αποτελεί σε κάθε

περίπτωση ζήτημα πραγματικό, που η εκάστοτε αρμόδια ελεγκτική αρχή πρέπει να διαπιστώσει.

12. Ποια διαδικασία ακολουθείται προκειμένου να μην επιβάλλεται τέλος επιτηδεύματος στις εγκαταστάσεις που δεν νοούνται υποκαταστήματα, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις;

Από το φορολογικό έτος 2017 και επόμενα, ο φορολογούμενος επιλέγει τις εγκαταστάσεις, που δεν νοούνται υποκαταστήματα για τις ανάγκες επιβολής του τέλους επιτηδεύματος στον κωδικό 008 του εντύπου Ε3, ώστε να μην υπολογιστεί για αυτές τέλος επιτηδεύματος κατά την εκκαθάριση της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων και νομικών προσώπων/οντοτήτων.

13. Πώς υπολογίζεται το τέλος επιτηδεύματος σε περίπτωση διακοπής εργασιών της επιχείρησης μέσα στη χρήση;

Καταρχήν, η μη άσκηση δραστηριότητας αποδεικνύεται αποκλειστικά με δηλωθείσα διακοπή εργασιών στο υποσύστημα Μητρώου του Taxis. Σε περίπτωση διακοπής της δραστηριότητας μέσα στη χρήση, το τέλος επιτηδεύματος περιορίζεται ανάλογα με τους μήνες λειτουργίας της επιχείρησης ή της άσκησης του επαγγέλματος. Χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των δεκαπέντε (15) ημερών λογίζεται ως μήνας.

14. Τι ισχύει στην περίπτωση εκπρόθεσμης διακοπής εργασιών νομικού προσώπου;

Στην περίπτωση εκπρόθεσμης διακοπής εργασιών με αναδρομική ημερομηνία, το τέλος επιτηδεύματος πρέπει να επιβάλλεται για τον χρόνο (μήνες) λειτουργίας του νομικού προσώπου και μέχρι την ημερομηνία διακοπής των εργασιών του στη Δ.Ο.Υ. Τέλος επιτηδεύματος που έχει βεβαιωθεί για το διάστημα μετά από την εκπρόθεσμη διακοπή εργασιών πρέπει να διαγράφεται, εξαιρουμένου του τέλους επιτηδεύματος οικονομικού έτους 2011, για την επιβολή του οποίου εφαρμόστηκε η ειδικότερη διαδικασία που ορίστηκε στην αριθ. ΠΟΛ. 1167/2011 Απόφαση (σχετικό είναι και το αριθ. πρωτ. ΔΕΑΦ Β 1145341 ΕΞ

2015/10.11.2015 έγγραφο του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Εφαρμογής Άμεσης Φορολογίας της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικής Διοίκησης της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών).

15. Πότε παραγράφεται το δικαίωμα επιστροφής τέλους επιτηδεύματος οικονομικών ετών 2012 και 2013 σε νομικά πρόσωπα, που έχουν κάνει εκπρόθεσμη διακοπή εργασιών;

Για το τέλος επιτηδεύματος που έχει βεβαιωθεί και καταβληθεί για τα οικονομικά έτη 2012 και 2013, η τριετής (3ετής) παραγραφή αρχίζει από τον χρόνο καταβολής του, τότε δηλαδή που ήταν δυνατή η δικαστική επιδίωξή του κατά του Δημοσίου και όχι από τον χρόνο βεβαίωσης του τέλους επιτηδεύματος ή την υποβολή της φορολογικής δήλωσης του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας, διότι στον χρόνο αυτό δεν είχε καταστεί αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό.

16. Τι ισχύει στις περιπτώσεις εκπρόθεσμης διακοπής δραστηριότητας ατομικής επιχείρησης;

Όπως έχει διευκρινιστεί με το αριθ. ΔΕΑΦ Α 1109267ΕΞ2016/15.7.2016 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών και το ΔΕΑΦ Α 1019600 ΕΞ 2018/1.2.2018 έγγραφο του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε., στην περίπτωση εκπρόθεσμης διακοπής εργασιών με αναδρομική ημερομηνία, το τέλος επιτηδεύματος πρέπει να επιβάλλεται μόνο για τον χρόνο (μήνες) άσκησης επιτηδεύματος και μέχρι την ημερομηνία της αποδεδειγμένης διακοπής των εργασιών, που έγινε δεκτή από τη Δ.Ο.Υ.. Τα τέλη επιτηδεύματος που έχουν βεβαιωθεί από την ημερομηνία αυτή και μετά πρέπει να διαγράφονται και, κατά τη διαδικασία διαγραφής, οι Δ.Ο.Υ. εκδίδουν νέα πράξη διοικητικού προσδιορισμού φόρου που δεν περιλαμβάνει τέλος επιτηδεύματος, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 4174/2013 – Α' 170 (Κώδικας Φορολογικής Διαδικασίας - Κ.Φ.Δ.), χωρίς την επιβολή κυρώσεων. Σε περίπτωση που έχει καταβληθεί το τέλος επιτηδεύματος, για την παραγραφή της κατά του Δημοσίου απαίτησης προς επιστροφή αχρεωστήτως ή παρά τον νόμο καταβληθέντος χρηματικού ποσού, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Δημοσίου Λογιστικού.

17.Τι πρόστιμο επιβάλλεται σε περίπτωση μη υποβολής ή εκπρόθεσμης υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος από την οποία δεν προκύπτει υποχρέωση καταβολής φόρου, αλλά μόνο του τέλους επιτηδεύματος;

Όσον αφορά στα νομικά πρόσωπα και στις νομικές οντότητες, δεδομένου ότι το τέλος επιτηδεύματος βεβαιώθηκε πρώτη φορά με τη δήλωση φόρου εισοδήματος το οικονομικό έτος 2014 και μετά, στις περιπτώσεις στις οποίες δεν υποβάλλεται ή υποβάλλεται εκπρόθεσμα δήλωση φορολογίας εισοδήματος του οικονομικού έτους 2014 (χρήση 2013), από την οποία δεν προκύπτει υποχρέωση καταβολής φόρου, αλλά μόνο του τέλους επιτηδεύματος (πιστωτικές και μηδενικές δηλώσεις), επιβάλλονται τα πρόστιμα που ορίζονται με τις διατάξεις της παρ. 19 του άρθρου 72 του ν. 4174/2013, ενώ για αντίστοιχες παραβάσεις που αφορούν τα φορολογικά έτη 2014 και επόμενα, επιβάλλεται το πρόστιμο που ορίζεται στην περίπτ. α΄ της παρ. 2 του άρθρου 54 του ίδιου νόμου, ήτοι εκατό (100) ευρώ σε κάθε περίπτωση, ανεξαρτήτως της κατηγορίας βιβλίων που τηρεί ο φορολογούμενος (σχετ. η αριθ. ΠΟΛ. 1080/2016 - ΑΔΑ: 6ΛΡ8Η-ΜΓΨ εγκύκλιος του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών).

Σύμφωνα με την ίδια εγκύκλιο και όσον αφορά στα φυσικά πρόσωπα, στις περιπτώσεις που υποβάλλεται εκπρόθεσμα δήλωση φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων (έντυπο Ε1) του οικονομικού έτους 2012, 2013 και 2014 (χρήσεις 2011, 2012 και 2013), από την οποία δεν προκύπτει φόρος εισοδήματος, αλλά μόνο τέλος επιτηδεύματος (πιστωτικές και μηδενικές δηλώσεις), επιβάλλονται τα πρόστιμα που ορίζονται με τις διατάξεις της παρ. 19 του άρθρου 72 του ν. 4174/2013, ενώ για αντίστοιχες παραβάσεις, που αφορούν τα φορολογικά έτη 2014 και επόμενα, επιβάλλεται το πρόστιμο που ορίζεται στην περίπτ. α΄ της παρ. 2 του άρθρου 54 του ίδιου νόμου, ήτοι εκατό (100) ευρώ σε κάθε περίπτωση, ανεξαρτήτως της κατηγορίας βιβλίων που τηρεί ο φορολογούμενος.

18. Το τέλος επιτηδεύματος εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης;

Όχι, το τέλος επιτηδεύματος δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης. Σχετική πρόβλεψη υπάρχει τόσο στις διατάξεις της παρ. 9 του άρθρου 31 του ν. 3986/2011 (με αναφορά στον ν. 2238/1994, που ήταν ο προϊσχύσας Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος - Κ.Φ.Ε.) όσο και στις διατάξεις του ισχύοντος Κ.Φ.Ε. (περίπτ. ζ΄ του άρθρου 23 του ν. 4172/2013).

19. Πώς υπολογίζεται το τέλος επιτηδεύματος σε περίπτωση μετασχηματισμού επιχειρήσεων;

Σε περίπτωση συγχώνευσης ή διάσπασης επιχειρήσεων, το τέλος επιτηδεύματος βεβαιώνεται στις επιχειρήσεις που συγχωνεύθηκαν και στην προερχόμενη από τη συγχώνευση ή στην διασπασθείσα και στις επωφελούμενες από τη διάσπαση και περιορίζεται ανάλογα με τους μήνες λειτουργίας μέσα στη χρήση για την οποία επιβάλλεται το τέλος. Στις περιπτώσεις του προηγούμενου εδαφίου, το τέλος επιτηδεύματος καταβάλλεται από την προελθούσα από την συγχώνευση ή τις επωφελούμενες από τη διάσπαση, κατά περίπτωση. Σε περίπτωση μετατροπής επιχείρησης σε άλλη νομική μορφή με τις διατάξεις του ν.δ. 1297/1972 (Α' 217) ή του ν. 2166/1993 (Α' 137), το τέλος επιτηδεύματος βεβαιώνεται τόσο στη μετατραπείσα επιχείρηση όσο και στην προερχόμενη από τη μετατροπή, περιοριζόμενο ανάλογα με τους μήνες λειτουργίας μέσα στη χρήση για την οποία επιβάλλεται και καταβάλλεται από την προερχόμενη από τη μετατροπή επιχείρηση.

ΝΟΜΟΙ/ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ/ΠΡΟΕΔΡΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ/ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ/ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ/ΕΓΓΡΑΦΑ	ΤΙΤΛΟΣ
v. 4577/2018 (Α' 199)	Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας 2016/1148/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο ασφάλειας συστημάτων δικτύου και πληροφοριών σε ολόκληρη την Ένωση και άλλες διατάξεις.
v. 4384/2016 (Α' 78)	Αγροτικοί Συνεταιρισμοί, μορφές συλλογικής οργάνωσης του αγροτικού χώρου και άλλες διατάξεις.
v. 4174/2013 (Α' 170)	Φορολογικές διαδικασίες και άλλες διατάξεις.
v.4172/2013 (Α' 167)	Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν. 4046/2012, του ν. 4093/2012 και του ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις.
v. 3986/2011 (Α' 152)	Επείγοντα Μέτρα Εφαρμογής Μεσοπρόθεσμου Πλαισίου Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2012-2015.
v. 3874/2010 (Α' 151)	Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων.
v. 2539/1997 (Α' 244)	Συγκρότηση της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
v. 2238/1994 (Α' 151)	Κύρωση του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος.
v. 2166/1993 (Α' 137)	Κίνητρα ανάπτυξης επιχειρήσεων, διαρρυθμίσεις στην έμμεση και άμεση φορολογία και άλλες διατάξεις.
v. 1566/1985 (Α' 167)	Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις.
v. 27/1975 (Α' 77)	Περί φορολογίας πλοίων, επιβολής εισφοράς προς ανάπτυξιν της Εμπορικής Ναυτιλίας, εγκαταστάσεως αλλοδαπών ναυτιλιακών επιχειρήσεων και ρυθμίσεως συναφών θεμάτων.
v. δ. 1297/1972 (Α' 217)	Περί παροχής φορολογικών κινήτρων δια την συγχώνευσιν ή μετατροπήν επιχειρήσεων προς δημιουργίαν μεγάλων οικονομικών μονάδων.
π. δ. 33/1979 (Α' 10)	Περί τουριστικών καταλυμάτων εντός παραδοσιακών κτισμάτων.
ΠΟΛ. 1051/2014 (Β' 635) απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών	<ol style="list-style-type: none"> 1. Υποβολή δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων οικονομικού έτους 2014, με τη χρήση ηλεκτρονικής μεθόδου επικοινωνίας μέσω διαδικτύου και καταβολή του φόρου. 2. Τύπος και περιεχόμενο της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων, οικονομικού έτους 2014, των λοιπών εντύπων και των δικαιολογητικών εγγράφων που υποβάλλονται με αυτή. 3. Τύπος της πράξης διοικητικού προσδιορισμού του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων, της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης, του τέλους επιτηδεύματος και του φόρου πολυτελούς διαβίωσης, η οποία εκδίδεται με βάση τις δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων, που υποβάλλονται μετά την 1.1.2014.
ΠΟΛ. 1043/2014 (Β' 314) απόφαση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών	<ol style="list-style-type: none"> α. Τύπος και περιεχόμενο της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος των υποκειμένων σε φόρο, σύμφωνα με το άρθρο 10 του Ν. 2238/1994, οικονομικού έτους 2014 και καθορισμός δικαιολογητικών εγγράφων ή άλλων στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή. β. Υποβολή της Δήλωσης Φορολογίας Εισοδήματος των υποκειμένων σε φόρο, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 2 του Ν.

ΝΟΜΟΙ/ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ/ΠΡΟΕΔΡΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ/ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ/ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ/ΕΓΓΡΑΦΑ	ΤΙΤΛΟΣ
	2238/1994 και απόδοση του φόρου, με τη χρήση ηλεκτρονικής μεθόδου επικοινωνίας κατά το οικονομικό έτος 2014.
ΠΟΛ. 1167/2011 (Β' 1835) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών	Διαδικασία για την βεβαίωση και είσπραξη της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης στα φυσικά πρόσωπα, της έκτακτης εισφοράς σε αντικειμενικές δαπάνες και του τέλους επιτηδεύματος, που προβλέπονται με τις διατάξεις των άρθρων 29,30 και 31, αντίστοιχα, του ν. 3986/2011(ΦΕΚ152 Α-1 Ιουλίου 2011). Λοιπά θέματα για την εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων.
ΠΟΛ. 1216/2018 (ΑΔΑ: 6ΓΜ546ΜΠ3Ζ-Ζ7Ψ) εγκύκλιος του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε.	Διευκρινίσεις σχετικά με την επιβολή του τέλους επιτηδεύματος του άρθρου 31 του ν.3986/2011 σε σχολικούς συνεταιρισμούς του άρθρου 46 του ν.1566/1985.
ΠΟΛ. 1156/2017 (ΑΔΑ:Ω09Ο46ΜΠ3Ζ-Ξ44) εγκύκλιος του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε.	Κοινοποίηση των διατάξεων των άρθρων 12, 14, 64, 75 και 77 του ν.4484/2017.
ΠΟΛ.1075/2017 (ΑΔΑ: ΩΗ9ΟΗ-46Η) εγκύκλιος του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε.	Κοινοποίηση των διατάξεων της υποπερ. α' της περ.β' της παραγράφου 1του άρθρου 46 του ν.4456/2017, σχετικά με τη φορολογική μεταχείριση των Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων.
ΠΟΛ. 1031/2017 (ΑΔΑ:ΤΑΦΟΗ – ΤΛΑ) εγκύκλιος του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Εφαρμογής Άμεσης Φορολογίας της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικής Διοίκησης της Α.Α.Δ.Ε.	Κοινοποίηση της με αριθμό 324/2016 Γνωμοδότησης της Α' Τακτικής Ολομέλειας του Ν.Σ.Κ..
ΠΟΛ. 1080/2016 (ΑΔΑ: 6ΛΡ8Η-ΜΓΨ) εγκύκλιος του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών	Επιβολή προστίμου σε περίπτωση μη υποβολής ή εκπρόθεσμης υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος από την οποία δεν προκύπτει υποχρέωση καταβολής φόρου αλλά μόνο του τέλους επιτηδεύματος, καθώς και στην περίπτωση μη υποβολής ή εκπρόθεσμης υποβολής μηδενικής δήλωσης απόδοσης παρακρατούμενων φόρων.
ΠΟΛ. 1149/2013 (ΑΔΑ: ΒΕΖΑΗ-ΟΕΘ) εγκύκλιος του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών	Διευκρινίσεις ως προς την επιβολή της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης και του τέλους επιτηδεύματος, οικονομικού έτους 2013.
ΔΕΑΦ 1136426 ΕΞ2018/17.9.2018 (ΑΔΑ: Ψ6Π046ΜΠ3Ζ-ΥΧΕ) έγγραφο του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε.	Διευκρινίσεις σχετικά με τη μη επιβολή τέλους επιτηδεύματος στους Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας για τα πέντε (5) έτη από την πρώτη έναρξη εργασιών τους.
ΔΕΑΦ 1106959 ΕΞ 2018/11.7.2018 (ΑΔΑ: Ω6ΠΠ46ΜΠ3Ζ-Η22) έγγραφο του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε.	Φορολογική μεταχείριση των δημοτικών επιχειρήσεων ύδρευσης και αποχέτευσης (Δ.Ε.Υ.Α.), μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4483/2017.
ΔΕΑΦ Α 1019600 ΕΞ 2018/1.2.2018 έγγραφο του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε.	Μη επιβολή προστίμου του άρθρου 54 του ν. 4174/2013, κατά τη διαδικασία διαγραφής τέλους επιτηδεύματος φυσικών προσώπων, λόγω εκπρόθεσμης δήλωσης διακοπής δραστηριότητας.
ΔΕΑΦ Α 1109267 ΕΞ2016/15.7.2016 έγγραφο του Γενικού Γραμματέα	Διαγραφή τέλους επιτηδεύματος σε φυσικά πρόσωπα που έχουν κάνει εκπρόθεσμη διακοπή εργασιών.

ΝΟΜΟΙ/ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ/ΠΡΟΕΔΡΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ/ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ/ ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ/ΕΓΓΡΑΦΑ	ΤΙΤΛΟΣ
Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών	
ΔΕΑΦ Β 1145341 ΕΞ 2015/10.11.2015 έγγραφο του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Εφαρμογής Άμεσης Φορολογίας της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικής Διοίκησης της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών	Διαγραφή τέλους επιτηδεύματος σε νομικά πρόσωπα που έχουν κάνει εκπρόθεσμη διακοπή εργασιών.
ΔΕΑΦ Β 1102518 ΕΞ 2015/23.7.2015 έγγραφο της Γενικής Γραμματέως Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών	Φορολογική μεταχείριση των εισοδημάτων που αποκτούν οι Οργανισμοί Εγγείων Βελτιώσεων (Ο.Ε.Β.), μετά την έναρξη ισχύος των διατάξεων του ν.4172/2013.
Δ12Β 1048354 ΕΞ 2014/18.3.2014 έγγραφο του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Φορολογίας Εισοδήματος (Δ12) της Γενικής Διεύθυνσης Φορολογίας της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Εσόδων του Υπουργείου Οικονομικών	Το τέλος επιτηδεύματος, που ορίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 31 του ν.3986/2011, δεν επιβάλλεται στα νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η Ακαδημία Αθηνών, για τη διαχείριση των κληροδοτημάτων της.